

Obstarávanie udržateľných počítačov, tlačiarňí a súvisiacich služieb REGIÓN TOSKÁNSKO A ARPAT (TALIANSKO)

KONTEXT

Toskánsko sa nachádza v strednom Taliansku a so svojimi 3,69 milióna obyvateľov je deviatym najľudnatejším regiónom krajiny. [Región Toskánsko](#) je ústredným nákupným orgánom regiónu. ARPAT, regionálna agentúra na ochranu životného prostredia v Toskánsku, je členom talianskej národnej siete na ochranu životného prostredia ([SNPA](#)). Zamestnáva 900 ľudí a má 19 pobočiek po celom Toskánsku. Agentúra je zodpovedná za ochranu životného prostredia v regióne a je členom národného výboru pre taliansky [národný akčný plán GPP](#) (NAP GPP).

V novembri 2019 región Toskánsko požiadal ARPAT o podporu pri integrácii environmentálnych kritérií do svojho nadchádzajúceho tendra v oblasti IKT. Verejné obstarávanie sa týkalo dodávky počítačov, tlačiarňí a súvisiacich služieb pre integrovanú správu pracovných staníc v úradoch regiónu Toskánsko a v úradoch miestnych orgánov v regióne.

Tento udržateľný postup obstarávania je výsledkom plodnej spolupráce medzi ARPAT a regiónom Toskánsko.

CIELE OBSTARÁVANIA

ARPAT vypracovala predbežnú štúdiu o environmentálnych a sociálnych kritériách, ktoré by sa mohli uplatniť v tendri na IKT.

V roku 2020 (a ani v súčasnosti) neboli pre kategóriu počítačov k dispozícii žiadne talianske povinné minimálne environmentálne kritériá (MEC)¹ (nové kritériá sa definujú). Na druhej strane, talianska vláda vypracovala povinné minimálne environmentálne kritériá pre tlačiarne ([ministerská vyhláška 17.10.2019](#)), ktoré sa vzťahujú na tento tender.

Pokiaľ ide o počítače a monitory, ARPAT a región Toskánsko sa rozhodli prispôbiť návrh kritérií GPP EÚ pre počítače, monitory a smartfóny z novembra 2019. ARPAT tiež navrhla zahrnúť kritériá sociálnej zodpovednosti v dodávateľskom reťazci pre niektoré výrobky. Odvolávali sa na iné postupy verejného obstarávania (región Štokholm) a na [stanovené kritériá](#) vyvinuté v rámci projektu EÚ Make ICT Fair.

¹ V nadväznosti na Národný akčný plán (NAP) pre zelené verejné obstarávanie (GPP) v Taliansku, Taliansko (od roku 2009) vyvíja a presadzuje zavedenie minimálnych environmentálnych kritérií (MEC, v taliančine označovaných aj ako CAM) vo verejnom obstarávaní pre viaceré kategórie obstarávania. Kritériá, ktoré sú povinné od roku 2017, boli zavedené na dosiahnutie cieľov stanovených v NAP a na podporu udržateľnej výroby a spotreby, a modelov obhospodávaného hospodárstva.

POUŽITÉ KRITÉRIÁ

Predmet zmluvy:

Dodávka tovaru a služieb pre integrovanú správu pracovných staníc v regióne; dodávka profesionálneho technického softvéru. Verejná súťaž bola rozdelená na tri časti:

- Časť 1 a 2 sa týkali dodávok osobných počítačov, tlačiarň a ďalších zariadení so zníženým environmentálnym a sociálnym vplyvom v rámci dodávateľského reťazca, regiónu Toskánsko, jeho agentúr a závislých subjektov (časť 1), a pre orgány toskánskej zdravotnej služby a miestne orgány v regióne (časť 2).
- Časť 3 sa týkala dodávky profesionálneho technického softvéru a súvisiacich služieb údržby (jednoročná údržba softvérových licencií, ktoré už verejný obstarávateľ vlastní, ako aj nových softvérových licencií).

Technické špecifikácie:

V prípade počítačov sa technické špecifikácie odvolávali na vyššie uvedený upravený návrh kritérií EÚ pre počítače, monitory a smartfóny.

- Minimálna energetická hospodárnosť počítačov a notebookov: vypočítaná typická spotreba energie (Etec) pre každý počítač a notebook musí byť nižšia alebo rovná maximálnej hodnote (Etec_MAX) Energy Star® požiadavky programu (verzia 7.1) pre počítače (kritériá GPP EÚ, technická špecifikácia (TS) 18);
- Minimálny energetický výkon monitorov: vypočítaná typická spotreba energie (Etec) pre každý monitor musí byť menšia alebo rovná maximálnej hodnote (Etec_MAX). Požiadavky programu Energy Star® (verzia 7.1) pre displeje. Táto technická špecifikácia sa líši od kritérií TS19 podľa GPP EÚ, keďže v čase vyhlásenia verejného obstarávania (júl 2020) ešte nebol k dispozícii energetický štítok EÚ pre displeje.
- Predĺženie životnosti:
 - ⊗ poskytnutie rozšírenej servisnej zmluvy s odkazom na vysvetľujúcu poznámku TS1 ku kritériám GPP EÚ týkajúcu sa požiadaviek na úroveň služieb (pre: prístup k záruke výrobcu, vyzdvihnutie a vrátenie, riadenie porúch, pokrytie batérie, politiku výmeny batérie, poskytovanie štatistik porúch, riadenie incidentov/riadenie problémov/preventívna údržba);
 - ⊗ záruka 5 rokov od výrobcu (dlhšia ako kritériá EÚ GPP, TS6);
 - ⊗ funkcionálna na bezpečné vymazanie údajov (kritériá GPP EÚ, TS5);
 - ⊗ výdrž dobíjacej batérie (pre mobilné zariadenia): životnosť batérie dlhšia ako 300 cyklov s funkčným stavom $\geq 60\%$; (odráža prahovú hodnotu uvedenú v návrhu verzie kritérií GPP EÚ z novembra 2019 - táto hodnota bola zvýšená na $\geq 80\%$ v konečných základných kritériách a $\geq 90\%$ v komplexných kritériách);
 - ⊗ informácie o stave batérie (kritériá GPP EÚ, TS8) a zabezpečenie softvéru na ochranu batérie (odkaz na kritériá GPP EÚ, TS9);
 - ⊗ štandardizovaný port (kritériá GPP EÚ, TS14);
 - ⊗ spätná kompatibilita adaptérov (kritériá GPP EÚ, TS17);
- Recyklovateľnosť: povinné označenie plastových krytov, skriniek a rámečkov (kritériá EÚ pre GPP, TS22).
 - ⊗ V prípade tlačiarní sa použili povinné minimálne kritériá pre životné prostredie na rok 2019. V ponuke boli uvedené tieto kritériá:
 - » spotreba energie: minimálna energetická účinnosť musí spĺňať (alebo byť nižšia) úroveň stanovené [GPP EÚ kritériá pre zobrazovacie zariadenia](#), TS1;
 - » možnosť používať 100 % recyklovaný papier (v súlade s technickými špecifikáciami zariadenia) a s medzinárodnou normou EN 12281);

- » musí byť zaručená možnosť obojstrannej tlače (s rýchlosťou vyššou ako 19 strán za minútu v prípade farebných zariadení a vyššou ako 24 strán za minútu v prípade čiernobielych zariadení), režim náhľadu tlače a funkcia N-up;
 - » emisie hluku: vážená hladina akustického výkonu sa musí merať podľa medzinárodnej normy ISO 7779, musí sa deklarovat' v súlade s medzinárodnou normou ISO 9296 (LWAd) a nesmie byť vyššia ako 75 dB;
 - » obmedzené množstvo nebezpečných látok a ťažkých kovov v toneroch a atramentoch podľa talianskych noriem MEC pre kazety ([ministerská vyhláška 7.11.2019](#)).
- ⊗ Pre osobné tlačiarne a tlačiarne pre malé skupiny zamestnancov:
- » limity emisií znečisťujúcich látok v uzavretom prostredí;
 - » možnosť používať repasované atramentové a tonerové kazety;
 - » ustanovenia o konštrukcii zariadenia, ktoré uľahčujú demontáž, recykláciu materiálov a opravu; požiadavka dodať aspoň 30 % repasovaných kaziet (v súlade s MEC pre kazety).

Kritériá udelenia zákazky:

Ponuky sa hodnotili na základe bodového systému. V prípade častí 1 a 2 boli ponuky vyhodnotené na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality (technické ponuky mohli získať až 70 bodov, zatiaľ čo finančné ponuky maximálne 30 bodov), zatiaľ čo ponuky v časti 3 boli vyhodnotené na základe najnižšej ceny.

Zelené kritériá:

- Spotreba energie počítačov (kritériá GPP EÚ, AC 5) a monitorov 27": maximálny počet bodov bol pridelený, ak je energetická účinnosť vyššia ako minimum stanovené v technických špecifikáciách, a to takto:
 - » o viac ako 80 % nižšia: 1 bod
 - » 60-79 % nižšia: 0,8 bodu
 - » 40-59 % nižšia: 0,6 bodu
 - » o 20-39 % nižšia: 0,4 bodu
 - » o 10-19 % nižšia: 0,2 bodu
- Toto kritérium sa líši od kritérií GPP EÚ pre monitory (AC6), pretože [Energetický štítok EÚ pre elektronické displeje](#) nebol v čase výberového konania (júl 2020) dostupný.
- Predĺženie životnosti batérie notebooku (kritériá GPP EÚ, AC1): 1 bod navyše sa udelil, ak bola výdrž batérie dlhšia ako 500 cyklov (so zachovaním ≥ 80 % pôvodnej menovitej kapacity), úmerne k dodatočnému počtu zabezpečených cyklov.

„Kľúčom k úspechu bola úzka spolupráca medzi regiónom Toskánsko (verejným obstarávateľom) a spoločnosťou ARPAT. V skutočnosti je potrebné spojiť environmentálne, sociálne a technologické odborné znalosti so zručnosťami v oblasti verejného obstarávania.“

Doložky o plnení zmluvy:

Kritériá sociálnej zodpovednosti:

- Minerály z oblastí postihnutých konfliktom alebo vysoko rizikových oblastí (CAHRA): počítače, notebooky a monitory museli vyrábať majitelia značiek, ktorí majú prísnu a verejnú politiku týkajúcu sa dodávateľského reťazca nerastov z CAHRA (cín, tantal, volfrám a zlato). Overovalo sa to kontrolou účasti/príslušnosti vlastníka značky k príslušným iniciatívam: a) Európske partnerstvo zodpovedných minerálov (EPRM); b) Iniciatíva zodpovedných minerálov (RMI) alebo alternatívne preukázanie súladu s certifikátom TCO Generation 8².

² TCO Certified je certifikát udržateľnosti pre IT produkty. Zahŕňa široký systém kritérií, nezávislé overovanie a štruktúrovaný systém na neustále zlepšovanie v sektore. Jej 8. generácia obsahuje širokú škálu aktualizovaných a nových kritérií, ktoré sú navrhnuté tak, aby podporovali obehový prístup k IT produktom spolu s transparentnosťou a zodpovednosťou v dodávateľskom reťazci. Kritériá tiež podporujú pokrok pri plnení cieľov udržateľného rozvoja OSN do roku 2030. Viac informácií [nájdete tu](#).

- Transparentnosť dodávateľského reťazca: úspešný uchádzač musel pre každý kus zariadenia uviesť hlavného konečného montážneho pracovníka (názov spoločnosti a adresy výrobných závodov) a tieto informácie aktualizovať počas celého zmluvného obdobia.
- Kódex správania dodávateľa: „kódex správania“ vlastníka ochrannej známky je v súlade s nasledujúcim:
- osem základných dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (č. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 a 182);
- Organizácia Spojených národov, Dohovor o právach dieťaťa, 32.
- všetky platné miestne a vnútroštátne zákony o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a pracovné zákony platné v krajine, kde sa zariadenie vyrába.

Úspešný uchádzač musí predložiť kópiu „kódexu správania“ dodávateľa ako prostriedok na overenie.

VÝSLEDKY

Región Toskánsko vyhlásil verejnú súťaž v júli 2020. Pre časť 1 boli predložené tri ponuky, pre časť 2 štyri ponuky a pre časť 3 jedna ponuka. V časti 1 získal úspešný uchádzač 95,4 bodu zo 100, zatiaľ čo v časti 2 získala skupina hospodárskych subjektov, ktorá zvíťazila, 95,55 bodu zo 100. Všetci uchádzači splnili technické špecifikácie. Tieto tri zmluvy boli uzavreté v januári 2021 (časť 1), júni 2021 (časť 2) a februári 2022 (časť 3) a nadobudli účinnosť vo februári 2021 (časť 3), júni 2021 (časť 1) a marci 2022 (časť 2). Celková hodnota týchto troch zmlúv je 40 600 000 EUR (bez DPH) počas piatich rokov. Konkrétne hodnota časti 1 je 20 800 000 EUR, hodnota časti 2 je 15 000 000 EUR a hodnota časti 3 je 4 800 000 EUR.

ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY

Podľa technickej správy o kritériách EÚ pre zelené verejné obstarávanie (GPP) pre počítače, monitory, tablety a smartfóny má výroba a používanie počítačov a notebookov významný vplyv na životné prostredie počas ich životného cyklu, pričom výroba prispieva k emisiám skleníkových plynov (GHG) vo väčšej miere. Významný vplyv má aj výroba dosiek plošných spojov (PCB) a integrovaných obvodov (IC). Preto je veľmi dôležité čo najviac predĺžiť životnosť zariadení IKT. Napríklad sekundárne použitie notebookov môže viesť k zníženiu emisií skleníkových plynov o 40 %³.

Okrem toho povinnosť zahrnúť technické špecifikácie talianskej MEC pre tlačiarne do verejných súťaží zabezpečuje, že národná politika verejného obstarávania dosahuje svoje ciele v oblasti životného prostredia, využívania prírodných zdrojov a udržateľnej výroby a spotreby. Okrem posilnenia environmentálnej kvality, uplatňovanie MEC tiež pomáha verejnému sektoru racionalizovať spotrebu, znížiť výdavky tam, kde je to možné a zaručiť vysoké štandardy kvality výrobkov.

³ André et al. (2019) Zdroje a životné prostredie vplyvy používania použitých prenosných počítačov: Prípadová štúdia opätovného komerčného využitia. Nakladanie s odpadom.

POUČENIE

Kľúčom k úspechu bola úzka spolupráca medzi regiónom Toskánsko (verejným obstarávateľom) a ARPAT. Je potrebné spojiť sociálne, environmentálne a technologické odborné znalosti so zručnosťami v oblasti verejného obstarávania. V čase prípravy verejnej súťaže nebol trh IKT plne pripravený na splnenie ambiciózných kritérií EÚ pre GPP (ako boli navrhnuté v novembri 2019). Preto región Toskánsko prispôbil tieto kritériá tak, aby podporil účasť firiem v procese, a nezpracoval niektoré kritériá EÚ pre GPP do súťažných podkladov. Keď verejní obstarávatelia overovali a vyhodnocovali ponuky, nemali žiadne problémy s uplatňovaním kritérií GPP vrátane kritéria 5-ročnej záruky na zariadenie (ktorá je dlhšia ako 2-ročná záruka uvedená v kritériách GPP EÚ).

Taktiež nemali žiadne problémy s uplatňovaním kritérií sociálnej zodpovednosti, ktoré sa overia pri realizácii zmluvy. K dnešnému dňu región Toskánsko zaznamenal, že ponuka na trhu sa zlepšila a najvyspelejšie firmy úspešne spĺňajú všetky kritériá EÚ. Keďže konečné kritériá GPP EÚ boli zverejnené o dva roky neskôr (v roku 2021), môžeme konštatovať, že nasledovali vývoj na trhu. Okrem toho sú návrhy dokumentov Spoločného výskumného centra veľmi užitočným zdrojom na vypracovanie environmentálnych kritérií, ak konečné kritériá ešte nie sú k dispozícii. Inšpirovať sa existujúcimi osvedčenými postupmi iných verejných obstarávateľov (v tomto prípade postupom regiónu Štokholm) alebo projektmi v Európe je mimoriadne prínosné.

Kontaktné údaje:

Simone Ricotta, ARPAT simone.ricotta@arpat.toscana.it

